

ARREST VAN HET GERECHT (Vierde kamer)
5 maart 1997

Zaak T-96/95

S. Rozand-Lambiotte
tegen
Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Ambtenaren op proef – Geen aanstelling in vaste dienst bij verstrijken van
proeftijd – Artikelen 26, 34 en 43 Statuut – Recht van verweer –
Ontoereikende motivering – Zorgplicht – Kennelijke beoordelingsfout”

Volledige Franse tekst II - 97

Betreft: Beroep tot nietigverklaring van het besluit van de Commissie van
12 juli 1994 waarbij verzoeker aan het einde van zijn proeftijd is
ontslagen.

Beslissing: Verwerping.

Resumé van het arrest

Verzoeker wordt aangesteld als ambtenaar op proef bij het Europees Parlement en
gaat tegelijkertijd over naar eenheid 5 („Niet-gouvernementele organisaties, sociale

aanpassing, humanitaire hulp, wetenschap en technologie, gezondheid") van directoraat L („Betrekkingen met de landen van Midden- en Oost-Europa") van directoraat-generaal I (Economische buitenlandse betrekkingen) (DG I) (eenheid I.L.5) van de Commissie, waar hij op 16 juni 1993 in dienst treedt als ambtenaar op proef. Hij wordt aangesteld als administrateur en ingedeeld in categorie A, rang 7.

Bij nota van 3 september 1993 herinnert eenheid 5 („Structuur en personeelszaken A en LA - Gedetacheerde nationale deskundigen") van directoraat A („Personeelszaken") van directoraat-generaal IX (Personeelszaken en algemeen beheer) (DG IX) (eenheid IX.A.5) van de Commissie DG I eraan, dat verzoeker en vijf andere ambtenaren op proef op 16 oktober 1993 de helft van hun proeftijd zullen hebben vervuld. In die nota wordt gepreciseerd: „Indien u in de loop van die periode aanpassingsmoeilijkheden hebt vastgesteld, [wordt u verzocht] de nodige maatregelen te treffen om de ambtenaren te waarschuwen voor hun gedrag of, eventueel, om hun kundigheden in een andere in uw directoraat-generaal beschikbare functie te testen, indien de organisatie van de werkzaamheden dit toelaat."

Op 28 september 1993 zendt het hoofd van eenheid I.L.5 aan de assistent van de directeur-generaal van DG I een nota over de beoordeling van het werk en het gedrag van verzoeker binnen zijn eenheid halverwege de proeftijd. In die nota merkt hij op: „De heer Rozand-Lambiotte bezit weliswaar de intellectuele capaciteiten die nodig zijn voor de taken die hem zijn opgedragen (...), doch hij lijkt het moeilijk te hebben met het administratief en hiërarchisch aspect van zijn functie. Hij heeft evenwel aanzienlijke vorderingen gemaakt, met name na een aantal gesprekken met het hoofd van zijn sector."

De directeur van directoraat I.L stelt na raadpleging van het hoofd van eenheid I.L.5 verzoekers beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd op en ondertekent dit op 18 februari 1994. In dit rapport krijgt verzoeker een „onvoldoende" voor de rubrieken begrip, aanpassingsvermogen en oordeelsvermogen alsmede voor de rubrieken initiatief, kwaliteit van het werk, snelheid bij de uitvoering van het werk, betrekkingen binnen de dienst en

betrekkingen met derden. De beoordelaar beveelt ontslag bij het verstrijken van de proeftijd aan.

Het rapport wordt op 1 maart 1994 aan verzoeker meegedeeld en deze formuleert zijn schriftelijke opmerkingen op 4 maart 1994. Bij nota van 16 maart 1994 laat de directeur-generaal van DG IX verzoeker weten, dat hij in zijn hoedanigheid van tot aanstelling bevoegd gezag over hem een formeel besluit moet nemen, na het advies van het beoordelingscomité te hebben ingewonnen. Hij verklaart, dat hij bij DG I inlichtingen heeft ingewonnen over de ten laste gelegde feiten en noemt een aantal stukken die hij als bijlage bij zijn nota voegt. De directeur-generaal nodigt verzoeker uit, hem uiterlijk op 25 maart 1994 zijn aanvullende opmerkingen te doen toekomen, en vestigt zijn aandacht op het feit, dat hij tot aan het advies van het beoordelingscomité en de vaststelling van het eindbesluit ambtenaar op proef zal blijven. Bij nota van 18 maart 1994 doet verzoeker de directeur-generaal van DG IX zijn opmerkingen toekomen.

Tijdens zijn bijeenkomst van 2 mei 1994 beslist het beoordelingscomité, verzoeker en diens hiërarchieke meerderen te horen. Omdat verzoeker op 5 mei 1994 niet aanwezig kan zijn, vindt de hoorzitting plaats op 17 mei 1994. Op 20 mei 1994 brengt het beoordelingscomité zijn advies uit, waarin het met drie stemmen tegen één aan het tot aanstelling bevoegd gezag aanbeveelt, „het voorstel van DG I (ontslag) te volgen”.

Op 5 juli 1994 komt het beoordelingscomité bijeen in een andere samenstelling. Alle leden hebben ten minste de rang A 7 en geen enkel lid maakt tevens deel uit van de paritaire commissie. Het beoordelingscomité brengt opnieuw met drie stemmen tegen één een advies uit waarin ontslag wordt aanbevolen.

Bij besluit van 12 juli 1994 ontslaat het tot aanstelling bevoegd gezag verzoeker op eensluidend advies van het lid van de Commissie belast met personeelszaken en algemeen beheer per 16 augustus 1994 (bestreden besluit).

Ten gronde

Het eerste middel: schending van het recht van verweer en van de artikelen 26 en 43 van het Statuut alsmede ontoereikende motivering

Schending van artikel 26 van het Statuut en van het recht van verweer

Artikel 26 staat in titel II, „Rechten en verplichtingen van de ambtenaar”, van het Statuut. De bepalingen van deze titel gelden zowel blijkens het doel als blijkens de inhoud ervan voor alle ambtenaren, daaronder begrepen de ambtenaren op proef. Artikel 26 is derhalve van toepassing op laatstgenoemde ambtenaren. Opgemerkt zij, dat het Gerecht in zijn arrest Kupka-Floridi/ESC, zonder uitdrukkelijk melding te maken van artikel 26, dat niet was ingeroepen, zich reeds op de rechtspraak betreffende dit artikel heeft gebaseerd om uit te maken of een besluit om een ambtenaar op proef niet aan te stellen, onwettig was (r.o. 41).

Referentie: Gerecht 1 april 1992, Kupka-Floridi/ESC, T-26/91, Jurispr. blz. II-1615, r.o. 39

Artikel 26 van het Statuut strekt ertoe, het recht van verweer van de ambtenaar te waarborgen door te voorkomen, dat het tot aanstelling bevoegd gezag zijn ambtelijke positie en loopbaan rakende besluiten neemt op grond van gegevens betreffende zijn gedrag die niet in zijn persoonsdossier zijn opgenomen. Uit deze bepaling volgt, dat een op dergelijke gegevens berustend besluit in strijd is met de waarborgen van het Statuut en, waar het is genomen na een niet regelmatig gevoerde procedure, nietig moet worden verklaard (r.o. 42).

Referentie: Hof 3 februari 1971, Rittweger/Commissie, 21/70, Jurispr. blz. 7, r.o. 29-41; Hof 28 juni 1972, Brasseur/Parlement, 88/71, Jurispr. blz. 499, r.o. 11; Hof 12 februari 1987, Bonino/Commissie, 233/85, Jurispr. blz. 739, r.o. 11; Gerecht 5 december 1990, Marcato/Commissie, T-82/89, Jurispr. blz. II-735, r.o. 78

Ofschoon de instelling krachtens artikel 26, eerste alinea, sub a, van het Statuut verplicht is alle bescheiden welke betrekking hebben op zijn positie als ambtenaar, alsmede alle beoordelingen van zijn kundigheden, zijn prestaties of zijn gedrag in het persoonsdossier van de ambtenaar op te nemen, vormt het enkele feit dat bescheiden niet in het persoonsdossier zijn opgenomen, geen grond voor nietigverklaring van een bezwarend besluit, indien deze wel ter kennis van de betrokkene zijn gebracht. Blijkens artikel 26, tweede alinea, van het Statuut kunnen immers enkel die bescheiden betreffende zijn kundigheden, zijn prestaties of zijn gedrag niet tegen een ambtenaar worden ingeroepen welke hem niet vooraf zijn meegedeeld. Deze bepaling heeft geen betrekking op bescheiden die hem wel ter kennis zijn gebracht, maar nog niet aan zijn dossier zijn toegevoegd. In het geval dat de instelling dergelijke bescheiden niet aan het persoonsdossier van de ambtenaar toevoegt, staat het deze steeds vrij, krachtens artikel 90, lid 1, van het Statuut een daartoe strekkend verzoek en, in geval van afwijzing daarvan, een administratieve klacht in te dienen. In geen geval echter kan het de instelling worden ontzegd, in het belang van de dienst een besluit te nemen op basis van voordien aan de betrokkene meegedeelde bescheiden, op de enkele grond dat deze niet aan zijn persoonsdossier zijn toegevoegd (r.o. 43).

Referentie: Hof 12 november 1996, Ojha/Commissie, C-294/95 P, Jurispr. blz. I-5863, r.o. 68

In het onderhavige geval is het bestreden besluit gebaseerd op verzoekers beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd en op het advies van het beoordelingscomité alsmede, indirect via laatstgenoemd advies, op de gegevens die DG I ter staving van de in het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd vervatte beoordelingen heeft verstrekt en aan de nota van 16 maart 1994 heeft toegevoegd. Vaststaat, dat verzoeker zowel het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd als de door DG I vóór de vaststelling van het bestreden besluit verstrekte gegevens heeft ontvangen. Hij heeft zijn opmerkingen over het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd in zijn nota van 4 maart 1994 en zijn opmerkingen over bovengenoemde gegevens zowel in zijn nota van 18 maart

1994 als tijdens de hoorzitting voor het beoordelingscomité geformuleerd. Niet betwist is overigens, dat hij het advies van het beoordelingscomité heeft ontvangen (r.o. 44).

Verzoeker kan niet op goede gronden stellen, dat de Commissie artikel 26 van het Statuut en zijn recht van verweer heeft geschonden door hem de nota van 28 september 1993 houdende beoordeling van zijn werk en zijn gedrag halverwege de proeftijd niet mee te delen en deze nota niet aan zijn persoonsdossier toe te voegen. In het bestreden besluit noch in het advies van het beoordelingscomité wordt immers op enigerlei wijze verwezen naar die nota. Zelfs al zou het beoordelingscomité een kopie van de nota hebben ontvangen alvorens zijn advies uit te brengen, hetgeen niet is aangetoond, het heeft zijn advies niet op die nota gebaseerd. Hieruit volgt, dat het bestreden besluit zelf niet op die nota is gebaseerd. Wat er ook van zij, de in die nota vervatte kritiek komt ook voor in het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd. Bijgevolg is door het niet-meedelen van die nota geen inbreuk gemaakt op verzoekers recht om vóór de vaststelling van het bestreden besluit te worden gehoord (r.o. 45).

Referentie: Kupka-Floridi/ESC, reeds aangehaald, r.o. 39

Schending van de motiveringsplicht

De motiveringsplicht wordt voorgeschreven door artikel 25, tweede alinea, van het Statuut. De aan het bestreden besluit te stellen motiveringseisen moeten worden beoordeeld aan de hand van het specifieke karakter van een besluit om iemand aan het einde van zijn proeftijd niet in vaste dienst aan te stellen. Dienaangaande zij erop gewezen, dat een dergelijk besluit een ander karakter heeft dan het ontslag in eigenlijke zin van een ambtenaar in vaste dienst. Terwijl in dit laatste geval een nauwgezet onderzoek moet plaatsvinden van de redenen die het beëindigen van een gevestigde dienstbetrekking kunnen rechtvaardigen, heeft bij besluiten inzake de vaste aanstelling van ambtenaren op proef het onderzoek betrekking op het al dan niet aanwezig zijn van een aantal positieve factoren waaruit valt op te maken dat de vaste aanstelling van de ambtenaar op proef in het belang van de dienst is (r.o. 48).

Referentie: Hof 17 november 1983, Tréfois/Hof van Justitie, 290/82, Jurispr. blz. 3751, r.o. 25;
Hof 15 mei 1985, Patrinos/ESC, 3/84, Jurispr. blz. 1421, r.o. 13

Het bestreden besluit verwijst naar verzoekers beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd en naar het advies van het beoordelingscomité alsmede, indirect via dit advies, naar de gegevens die DG I ter staving van de in het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd vervatte beoordelingen heeft verstrekt. Het bevat aldus een omstandige motivering waaruit verzoeker ten volle kon opmaken, om welke redenen de Commissie hem niet in vaste dienst heeft aangesteld (r.o. 49).

Schending van artikel 43 van het Statuut en van de gids voor de beoordeling

Op straffe van niet-ontvankelijkheid moet een voor de gemeenschapsrechter aangevoerd middel reeds in de precontentieuze procedure zijn voorgedragen, zodat het tot aanstelling bevoegd gezag met voldoende nauwkeurigheid kennis heeft kunnen nemen van de door de betrokkene tegen het bestreden besluit ingebrachte grieven. Ofschoon de in de klacht geformuleerde bezwaren voor de gemeenschapsrechter nader kunnen worden gepreciseerd door middelen en argumenten die niet noodzakelijkerwijs in de klacht voorkomen, doch er wel nauw bij aansluiten, houdt het door verzoeker in het kader van het onderhavige onderdeel van het middel gevoerde betoog in casu geen verband met een van de in zijn klacht geformuleerde bezwaren. Zelfs door de klacht in een geest van openheid uit te leggen ware de Commissie derhalve niet achter dit betoog kunnen komen (r.o. 51).

Referentie: Gerecht 6 juni 1996, Baiwir/Commissie, T-262/94, JurAmbt. blz. II-739,
r.o. 40 en 41

Het tweede middel: schending van artikel 34 van het Statuut

Volgens artikel 34, lid 3, van het Statuut moet het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd uiterlijk een maand voor het verstrijken van de proeftijd worden opgesteld. In het onderhavige geval is het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd op 18 februari 1994 door de directeur en het hoofd van verzoekers eenheid ondertekend en derhalve op die dag opgesteld. Hieruit blijkt, dat het drie dagen te laat is opgesteld. Bovendien is het verzoeker pas elf dagen later meegedeeld (r.o. 67).

Referentie: Kupka-Floridi/ESC, reeds aangehaald, r.o. 19

De vertraging bij de opstelling van het beoordelingsrapport aan het einde van de proeftijd levert, gezien de uitdrukkelijke vereisten van het Statuut, een onregelmatigheid op die echter, hoezeer ook te betreuren, niet van dien aard is, dat de geldigheid van het beoordelingsrapport erdoor wordt aangetast. Aangezien verzoeker bovendien in staat is gesteld zijn zienswijze over zijn stagerapport onder normale omstandigheden te geven, kan het bestreden besluit hoe dan ook niet ongeldig zijn op grond van het enkele feit dat het te laat is meegedeeld (r.o. 68).

Referentie: Hof 25 maart 1982, Munk/Commissie, 98/81, Jurispr. blz. 1155, r.o. 8; Kupka-Floridi/ESC, reeds aangehaald, r.o. 20

Met betrekking tot de datum van uitbrenging van het advies van het beoordelingscomité blijkt uit de stukken, dat dit comité op 21 april 1994 is aangezocht. Volgens artikel 34, lid 3, van het Statuut had het beoordelingscomité zijn advies binnen drie weken, te weten uiterlijk op 12 mei 1994, moeten uitbrengen. In werkelijkheid is het advies op 5 juli 1994 uitgebracht. Die vertraging is evenwel niet van dien aard, dat zij verzoeker benadeelt. Artikel 34, lid 3, van het Statuut heeft ten doel, te waarborgen dat het besluit inzake de aanstelling in vaste dienst kan worden genomen vóór het verstrijken van de proeftijd. In verzoekers geval is het besluit om hem niet in vaste dienst aan te stellen op 12 juli 1994 genomen, met ingang van 16 augustus 1994. Verzoeker heeft daardoor geen enkel

nadeel geleden, aangezien hij gedurende die periode in functie is gebleven en de bezoldiging van een ambtenaar op proef heeft ontvangen (r.o. 70 en 71).

Referentie: Tréfois/Hof van Justitie, reeds aangehaald, r.o. 16

Met betrekking tot de samenstelling van het beoordelingscomité dient te worden opgemerkt, dat de bij de vaststelling van het definitieve advies van 5 juli 1994 aanwezige leden allen hogere ambtenaren van de Commissie waren, zoals door artikel 10 van bijlage II bij het Statuut wordt geëist (r.o. 75).

Noch de aanwezigheid van een lid van de paritaire commissie tijdens de hoorzitting noch de vervanging van een lid tussen de vaststelling van het advies van 20 mei 1994 en de vaststelling van het advies van 5 juli 1994 heeft de inhoud van het door het beoordelingscomité uitgebrachte advies beïnvloed. Bijgevolg kunnen deze feiten de voor het comité gevoerde procedure niet ongeldig maken (r.o. 78).

Met betrekking tot het feit, dat twee bij de vaststelling van het advies van 5 juli 1994 aanwezige leden van het beoordelingscomité de hoorzitting niet hadden bijgewoond, dient ten slotte te worden opgemerkt, dat het volgens een regel van goed bestuur zeker wenselijk is, dat alle bij de vaststelling van het advies aanwezige leden de hoorzitting hebben bijgewoond, doch dat de niet-inachtneming van die regel slechts tot nietigverklaring van een besluit kan leiden, indien wordt aangetoond dat het het bestreden besluit op beslissende wijze heeft kunnen beïnvloeden, daar geen enkele bepaling van het Statuut eist, dat het beoordelingscomité gedurende de hele procedure op dezelfde wijze is samengesteld (r.o. 79).

Het derde middel: schending van de zorgplicht

Hoewel de proeftijd, die dient ter beoordeling van de geschiktheid en het gedrag van de ambtenaar op proef, niet als een opleidingsperiode kan worden beschouwd, is het wel noodzakelijk, dat de betrokkene gedurende die periode in staat wordt gesteld het bewijs van zijn kunnen te leveren. Deze voorwaarde is onlosmakelijk verbonden met het begrip proeftijd en ligt impliciet vervat in artikel 34, lid 3, van het Statuut. Zij beantwoordt bovendien aan de vereisten verband houdend met de eerbiediging van de algemene beginselen van goed bestuur en gelijke behandeling en van de zorgplicht, die de uitdrukking vormt van het door het Statuut geschapen evenwicht tussen de wederzijdse rechten en verplichtingen in de betrekkingen tussen het administratief gezag en de personeelsleden van de openbare dienst. Dit betekent in de praktijk, dat de ambtenaar op proef niet slechts onder passende materiële omstandigheden moet kunnen werken, maar, gelet op de aard van de hem toevertrouwde taken, tevens passende instructies en adviezen moet krijgen, zodat hij zich kan aanpassen aan de specifieke eisen van het ambt dat hij vervult (r.o. 95).

Referentie: Hof 12 december 1956, Mirosevich/Hoge Autoriteit, 10/55, Jurispr. blz. 389, 411 e.v.; Patrinos/ESC, reeds aangehaald, r.o. 20 en 21; Kupka-Florida/ESC, reeds aangehaald, r.o. 44; Gerecht 30 november 1994, Correia/Commissie, T-568/93, JurAmbt. blz. II-857, r.o. 34

In het onderhavige geval is de proeftijd onder normale omstandigheden verlopen en heeft verzoeker de begeleiding gekregen die nodig was voor de taken die hem waren toevertrouwd (r.o. 96).

Al moet de ambtenaar op proef van zijn hiërarchieke meerderen passende instructies en adviezen krijgen, toch moet iedere ambtenaar en iedere ambtenaar op proef, vooral wanneer hij tot de categorie A behoort, in geval van twijfel zijn hiërarchieke meerderen en/of zijn collega's vragen welke gedragslijn moet worden gevolgd, moet hij hun zijn werk voorleggen alvorens het te versturen, enz. (r.o. 100).

Er bestaat voor de administratie geen enkele verplichting om de ambtenaar op proef op enig ogenblik te waarschuwen, dat zijn prestaties geen voldoening geven. In elk geval is aan verzoeker verschillende keren duidelijk meegedeeld, dat zijn werk niet voldeed. Dienaangaande zij eraan herinnerd, dat het recht van een ambtenaar op proef om zijn proeftijd onder regelmatige omstandigheden te vervullen, voldoende is gewaarborgd door een mondelinge waarschuwing die hem de kans geeft zijn prestaties te verbeteren en aan te passen aan de eisen van de dienst (r.o. 102).

Referentie: Patrinós/ESC, reeds aangehaald, r.o. 19; Hof 13 december 1989, Patrinós/ESC, C-17/88, Jurispr. blz. 4249, summier publicatie, r.o. 32; Kupka-Floridi/ESC, reeds aangehaald, r.o. 48

Het vierde middel: kennelijke beoordelingsfout

Volgens de statutaire beginselen die de aanwerving en de proeftijd beheersen, beschikt de administratie over een ruime marge bij de toetsing van de geschiktheid en de prestaties van een ambtenaar op proef aan het belang van de dienst. Het staat dus niet aan het Gerecht, zich in de plaats van de instellingen te stellen waar het gaat om hun beoordeling van de resultaten van een proeftijd en van de geschiktheid van een kandidaat voor een vaste aanstelling als gemeenschapsambtenaar, behoudens in het geval van kennelijke beoordelingsfouten of van misbruik van bevoegdheid (r.o. 112).

Referentie: Munk/Commissie, reeds aangehaald, r.o. 16; Tréfois/Hof van Justitie, reeds aangehaald, r.o. 29; Hof 5 april 1984, Alvarez/Parlement, 347/82, Jurispr. blz. 1847, r.o. 16; Hof 15 mei 1985, Patrinós/ESC, reeds aangehaald, r.o. 25; Hof 13 december 1989, Patrinós/ESC, reeds aangehaald, r.o. 33; Kupka-Floridi/ESC, reeds aangehaald, r.o. 52

Er dient te worden herinnerd aan het verschil tussen een besluit om een ambtenaar op proef niet in vaste dienst aan te stellen, en het ontslag in eigenlijke zin van een in vaste dienst aangestelde ambtenaar. Terwijl in dit laatste geval een nauwgezet onderzoek moet plaatsvinden van de redenen die het beëindigen van een gevestigde dienstbetrekking kunnen rechtvaardigen, heeft bij besluiten inzake de vaste

aanstelling van ambtenaren op proef het onderzoek betrekking op het al dan niet aanwezig zijn van een aantal positieve factoren waaruit valt op te maken dat de vaste aanstelling van de ambtenaar op proef in het belang van de dienst is (r.o. 113).

Referentie: Tréfois/Hof van Justitie, reeds aangehaald, r.o. 25

In het onderhavige geval heeft verzoeker niet aangetoond, dat het bestreden besluit op een kennelijke beoordelingsfout berust (r.o. 119).

Met betrekking tot de gestelde schending van de krachtens artikel 24 van het Statuut op de Commissie rustende zorgplicht zij eraan herinnerd, dat die plicht ziet op de verdediging van de ambtenaren door de instelling tegen handelingen van derden, en niet tegen handelingen van de instelling zelf; het toezicht op deze laatste handelingen wordt in andere bepalingen van het Statuut geregeld (r.o. 120).

Referentie: Munk/Commissie, reeds aangehaald, r.o. 21; Gerecht 23 november 1995, Benecos/Commissie, T-64/94, JurAmbt. blz. II-769, r.o. 65

Dictum:

Het beroep wordt verworpen.